CLAWHAMMER

Co je clawhammer [klóhemr], už víte z předchozí kapitoly. Budete-li mít dostatek trpělivosti, dokážete zakrátko pomocí této starobylé techniky rozeznít i své banjo. Poradím vám nyní, jak na to.

Základní princip spočívá v nepřetržitém pohybu pravé ruky dolů a nahoru – při pohybu dolů rozeznívá nehet ukazováku či prostředníku jednu nebo více strun, na palci pak je, aby rozezněl pátou strunu ve chvíli, kdy ruka pokračuje pohybem vzhůru. Naléhavý tón přeznívající páté struny je jedním z nejnápadnějších prvků tradiční banjové hudby a old-time hudby vůbec.

Ještě než uděláte svůj první krok do tohoto úžasného světa, připomínám znovu: hra na banjo je činností vysoce individuální, není tedy chybou přistupovat k ní po svém. Naopak váš vlastní přístup a nápady mohou být tomuto lidovému nástroji přínosem. Ani styl, jakým je clawhammer, není jednoznačnou šablonou hry. Častokrát budete muset sami rozhodnout – například hned na začátku, který z prstů pravé ruky užívat k úderům přes struny. Toto zdánlivě nevýznamné rozhodnutí bude mít velký vliv na celkovou náladu vašeho hudebního projevu. Běžně se setkáte se třemi skupinami hráčů: jedni užívají výhradně ukazovák, jiní jen prostředník a někteří oba dva prsty v závislosti na struně. Budete-li trochu experimentovat, přijdete jistě brzy na to, že zvuk získaný úderem nehtu ukazováku je výrazný a silný, zatímco prostředníkem docílíte většinou zvuku měkčího a poněkud tiššího.

Já sám jsem začal nejprve s prostředníkem podle vzoru vynikající banjistky Lynn Morris. Výsledkem byl příjemný banjový zvuk, občas jsem ale postrádal trochu víc razance. Později jsem tedy zkusil ukazovák – zjistil jsem, že tak hraje můj oblíbený Ralph Stanley. To se mi však někdy zdálo až příliš agresivní. Dnes hraji poměrně často oběma prsty – to jsem poprvé viděl u Wayne Erbsena – prostředník užívám pro první strunu, ukazovák pro druhou, třetí a čtvrtou strunu. Nedávno jsem se však dočetl v jedné z publikací Kena Perlmana: „Není žádná výhoda, užívají-li se oba prsty. Nedoporučuji používat pro některé struny prostředník a pro jiné ukazovák.“ A tak to u banja chodí. Čím dříve si na to zvyknete, tím lépe. Na následujících stránkách věnovaných technice clawhammer užívám pro hraní jednotlivých strun vždy ukazovák, stejně tak i v tabulaturách („I“). Neváhejte jej však nahradit prostředníkem, bude-li to pro vás příjemnější. Pokud si osvojíte všechny tři výše uvedené způsoby, bude to jen dobře – časem sami zjistíte, že do každé písně se může hodit něco jiného. Na připojené nahrávce volím prsty podle svého citu.

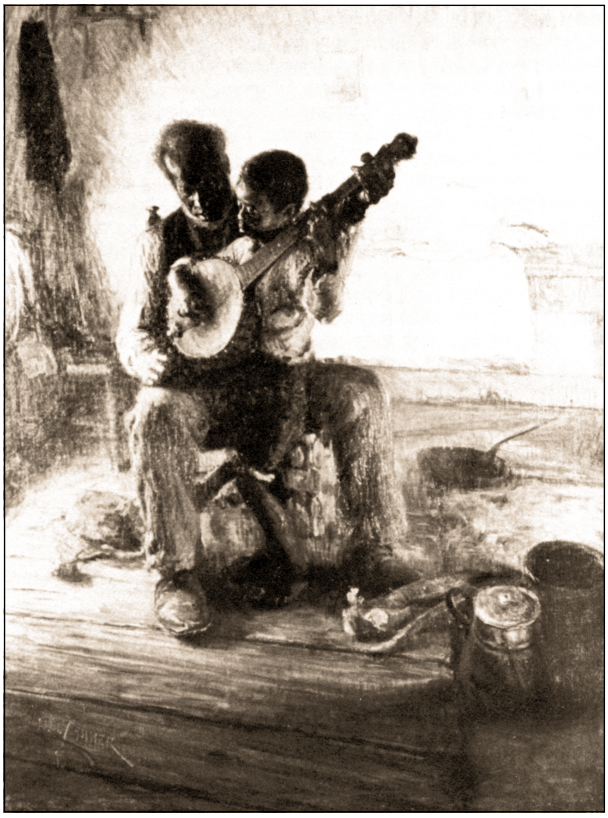

Hampton University Museum, užito s laskavým svolením.

I takhle může vypadat hodina banja – „The Banjo Lesson“, Henry O. Tanner, 1893.